

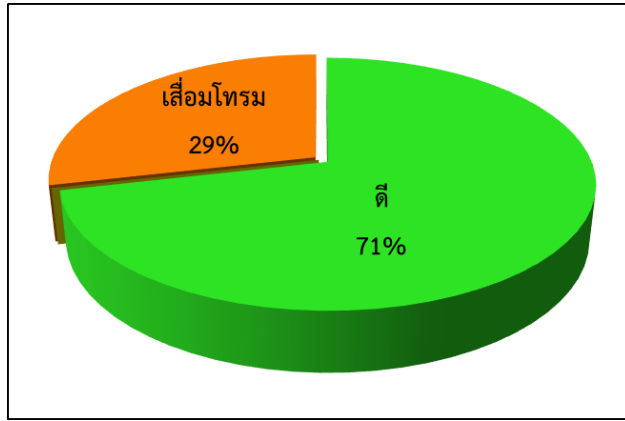
รายงานการติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำ
ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา และลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนล่าง
ครั้งที่ 3 ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

สำนักงานสิ่งแวดล้อมและควบคุมมลพิษที่ 16 (สคพ.16) ดำเนินการติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำ แหล่งน้ำสำคัญ ในลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา พื้นที่จังหวัดสงขลา และลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนล่าง พื้นที่จังหวัด ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส รวมจำนวน 7 แหล่งน้ำ 24 จุดตรวจวัด รายละเอียด ดังนี้

แหล่งน้ำผิวดิน	จำนวนจุดตรวจวัด
ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา (รหัส 20)	
- ทะเลหลวง	2
- ทะเลสาบสงขลา	7
ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนล่าง (รหัส 21)	
- แม่น้ำปัตตานีตอนล่าง	2
- แม่น้ำปัตตานีตอนบน	3
- แม่น้ำสายบุรี	4
- แม่น้ำบางนรา	2
- แม่น้ำโก-ลก	4
รวม	24

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 สคพ.16 กำหนดแผนติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดิน ความถี่ 3 ครั้งต่อปี ครั้งที่ 1 เดือนกุมภาพันธ์ ครั้งที่ 2 เดือนพฤษภาคม และครั้งที่ 3 เดือนกรกฎาคม 2566 โดยครั้งที่ 3 เก็บตัวอย่างระหว่างวันที่ 18-25 กรกฎาคม 2566 ผลการประเมินดัชนีคุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดิน (Water Quality Index : WQI) พบว่าคุณภาพน้ำ 7 แหล่งน้ำ อยู่ในเกณฑ์ดี ร้อยละ 71 และเกณฑ์เสื่อมโทรม ร้อยละ 29 (รูปที่ 1)

- แหล่งน้ำที่มีคุณภาพน้ำโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ดี จำนวน 5 แหล่ง ได้แก่ ทะเลสาบสงขลา แม่น้ำสายบุรี แม่น้ำปัตตานีตอนล่าง แม่น้ำปัตตานีตอนบน และแม่น้ำโก-ลก
- แหล่งน้ำที่มีคุณภาพน้ำโดยรวมอยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรม จำนวน 2 แหล่ง ได้แก่ ทะเลหลวง และ แม่น้ำบางนรา

รูปที่ 1 สถานการณ์คุณภาพน้ำ ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา และลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนล่าง ครั้งที่ 3 ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

❖ ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

ทะเลหลวง

คุณภาพน้ำทะเลหลวง อยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรมทั้ง 2 จุดตรวจวัด ได้แก่ ปากคลองบ้านโรง (SK04) กลางทะเลหลวง (SK05) (รูปที่ 2)

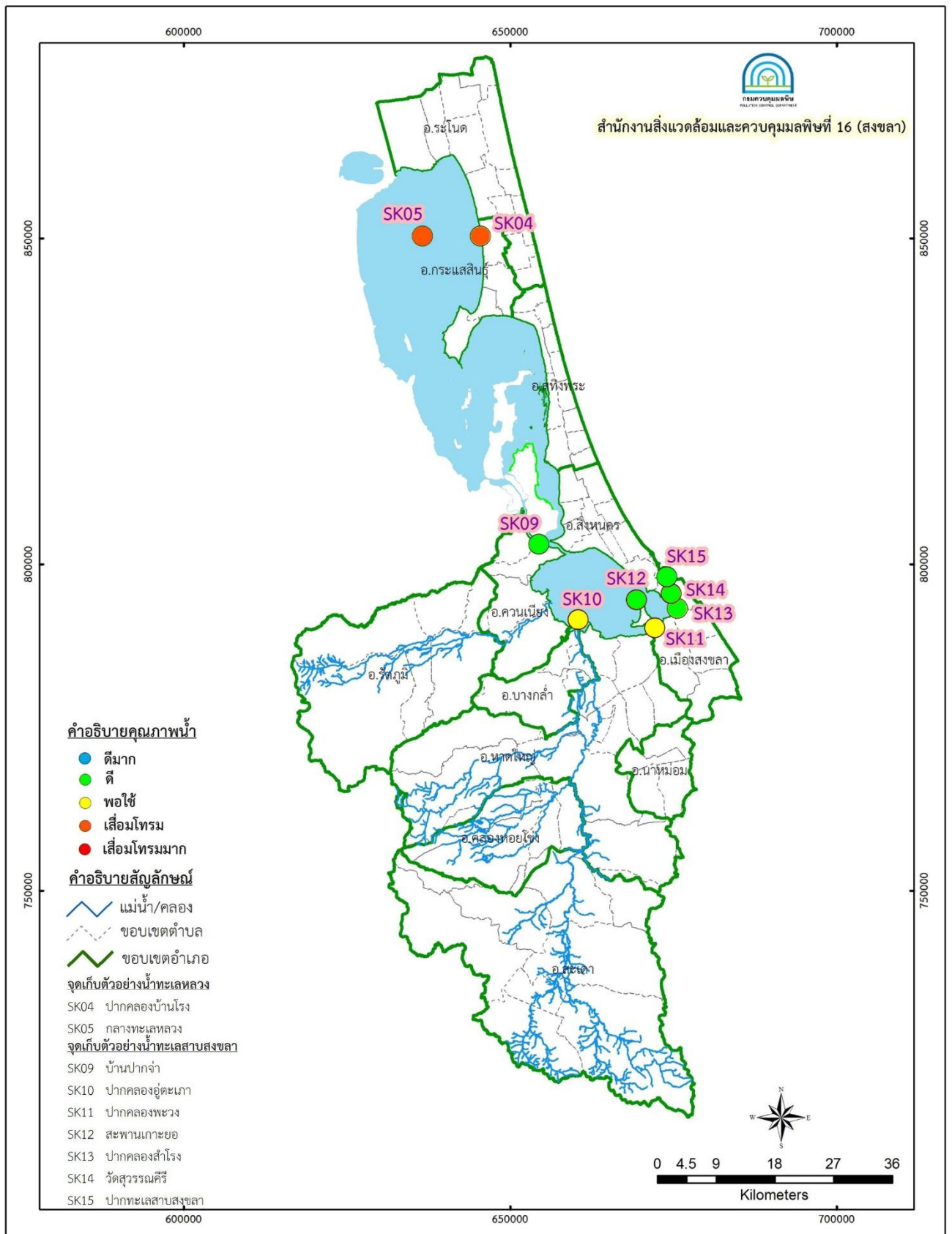
พารามิเตอร์สำคัญที่บ่งชี้ถึงปัญหาคุณภาพน้ำ คือ ความสกปรกในรูปสารอินทรีย์ (BOD) พบค่าค่อนข้างสูงทั้ง 2 บริเวณ เนื่องจากพื้นที่โดยรอบเป็นนาข้าว มีการชะล้างความสกปรกจากการเกษตร ลงคลองบ้านโรง รวมถึงมีการเลี้ยงปศุสัตว์ เช่น วัว ควาย แบบปล่อยตามธรรมชาติ ซึ่งมีการขับถ่ายของเสีย ลงสู่แหล่งน้ำ เกิดความสกปรกและเน่าเสีย

ทะเลสาบสงขลา

คุณภาพน้ำทะเลสาบสงขลาโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ดี โดยมีสัดส่วนคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์ดี และเกณฑ์พอใช้ คิดเป็นร้อยละ 72 และ 28 ตามลำดับ *บริเวณที่คุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์ดี* ได้แก่ บ้านปากจ่า (SK09) สะพานติณสูลานนท์ช่วงแรก (SK12) ปากคลองสำโรง (SK13) วัดสุวรรณคีรี (SK14) และปากทะเลสาบสงขลา (SK15) *บริเวณที่คุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์พอใช้* ได้แก่ ปากคลองอู่ตะเภา (SK10) และปากคลองพะวง (SK11) (รูปที่ 2)

ผลการตรวจวัดโลหะหนัก จำนวน 3 จุดตรวจวัด ได้แก่ ปากคลองอู่ตะเภา (SK10) ปากคลองสำโรง (SK13) และปากทะเลสาบสงขลา (SK15) จำนวน 10 พารามิเตอร์ ได้แก่ แคดเมียม (Cd) โครเมียม (Cr) โครเมียมชนิดเฮกซะวาเลนต์ (Cr Hexavalent) แมงกานีส (Mn) นิกเกิล (Ni) ตะกั่ว (Pb) สังกะสี (Zn) ทองแดง (Cu) ปรอท (Hg) และสารหนู (As) พบอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดินทุกพารามิเตอร์

ผลการตรวจวัดสารเคมีที่ใช้ในการป้องกันกำจัดศัตรูพืชและสัตว์ที่มีคลอรีนเป็นองค์ประกอบ (Total Organochlorine Pesticides) จำนวน 17 ชนิด ได้แก่ บีเอชซีชนิดแอลฟา (alpha-BHC) บีเอชซีชนิดเบต้า (beta-BHC) บีเอชซีชนิดแกมมา (gamma-BHC) บีเอชซีชนิดเดลต้า (delta-BHC) เฮปตาคลอร์ (Heptachlor) อัลดริน (Aldrin) เฮปตาคลอร์อีพอกไซด์ (Heptachlor epoxide) เอนโดซัลแฟน (Endosulfan I) พาราดีดีอี (p,p'-DDE) ดีลด์ริน (Dieldrin) เอนดริน (Endrin) เอนโดซัลแฟน (Endosulfan II) พาราดีดีดี (p,p'-DDD) เอนดริล อัลดีไฮด์ (Endrin Aldehyde) เอนโดซัลแฟนซัลเฟต (Endosulfan Sulfate) พาราดีดีที (p,p'-DDT) และเมทอกซีคลอร์ (Methoxychlor) บริเวณปากคลองอู่ตะเภา (SK10) พบอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน

รูปที่ 2 คุณภาพน้ำทะเลหลวง และทะเลสาบสงขลา ครั้งที่ 3 ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

❖ ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนล่าง

แม่น้ำปัตตานีตอนล่าง

คุณภาพน้ำแม่น้ำปัตตานีตอนล่างโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ดี โดยมีสัดส่วนคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์ดีมาก และเสื่อมโทรม คิดเป็นร้อยละ 50 เท่ากัน *บริเวณที่มีคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์ดีมาก* คือ บ้านอาเนาะปูโล๊ะ (PT02) *บริเวณที่มีคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรม* คือ ปากแม่น้ำปัตตานี (PT01) (รูปที่ 3)

พารามิเตอร์สำคัญที่บ่งชี้ถึงปัญหาคุณภาพน้ำ คือ แบคทีเรียกลุ่มฟีคอลโคลิฟอร์ม (FCB) และแอมโมเนียในหน่วยไนโตรเจน ($\text{NH}_3\text{-N}$) พบค่าค่อนข้างสูงบริเวณปากแม่น้ำปัตตานี (PT01) เนื่องจากรองรับน้ำเสียชุมชนจากอำเภอเมืองปัตตานี ท่าเทียบเรือ และน้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรม และเป็นบริเวณท้ายน้ำก่อนลงสู่ทะเลอ่าวไทย

แม่น้ำปัตตานีตอนบน

คุณภาพน้ำแม่น้ำปัตตานีตอนบนอยู่ในเกณฑ์ดี ทั้ง 3 จุดตรวจวัด ได้แก่ โรงสูบน้ำแรงต่ำประปาเทศบาลนครยะลา (PT03) บ้านบาเจาะ (PT04) และท้ายเขื่อนบางลาง (PT05) (รูปที่ 3)

ผลการตรวจวัดโลหะหนัก บริเวณโรงสูบน้ำแรงต่ำประปา เทศบาลนครยะลา (PT03) จำนวน 9 พารามิเตอร์ ได้แก่ แคดเมียม (Cd) โครเมียม (Cr) แมงกานีส (Mn) นิกเกิล (Ni) ตะกั่ว (Pb) สังกะสี (Zn) ทองแดง (Cu) ปรอท (Hg) และสารหนู (As) พบอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดินทุกพารามิเตอร์

แม่น้ำสายบุรี

คุณภาพน้ำแม่น้ำสายบุรีโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ดี โดยมีสัดส่วนคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์ดีมาก และเกณฑ์ดี คิดเป็นร้อยละ 50 เท่ากัน *บริเวณที่คุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์ดีมาก* ได้แก่ โรงสูบน้ำแรงต่ำการประปา รือเสาะ (SB03) และเทศบาลตำบลศรีสาคร (SB04) *บริเวณที่คุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์ดี* ได้แก่ ปากแม่น้ำสายบุรี (SB01) และหมู่ 1 ต.กายูบอเกาะ (SB02) (รูปที่ 3)

ผลการตรวจวัดโลหะหนัก บริเวณโรงสูบน้ำแรงต่ำการประปา รือเสาะ (SB03) จำนวน 9 พารามิเตอร์ ได้แก่ แคดเมียม (Cd) โครเมียม (Cr) แมงกานีส (Mn) นิกเกิล (Ni) ตะกั่ว (Pb) สังกะสี (Zn) ทองแดง (Cu) ปรอท (Hg) และสารหนู (As) พบอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดินทุกพารามิเตอร์

แม่น้ำบางนรา

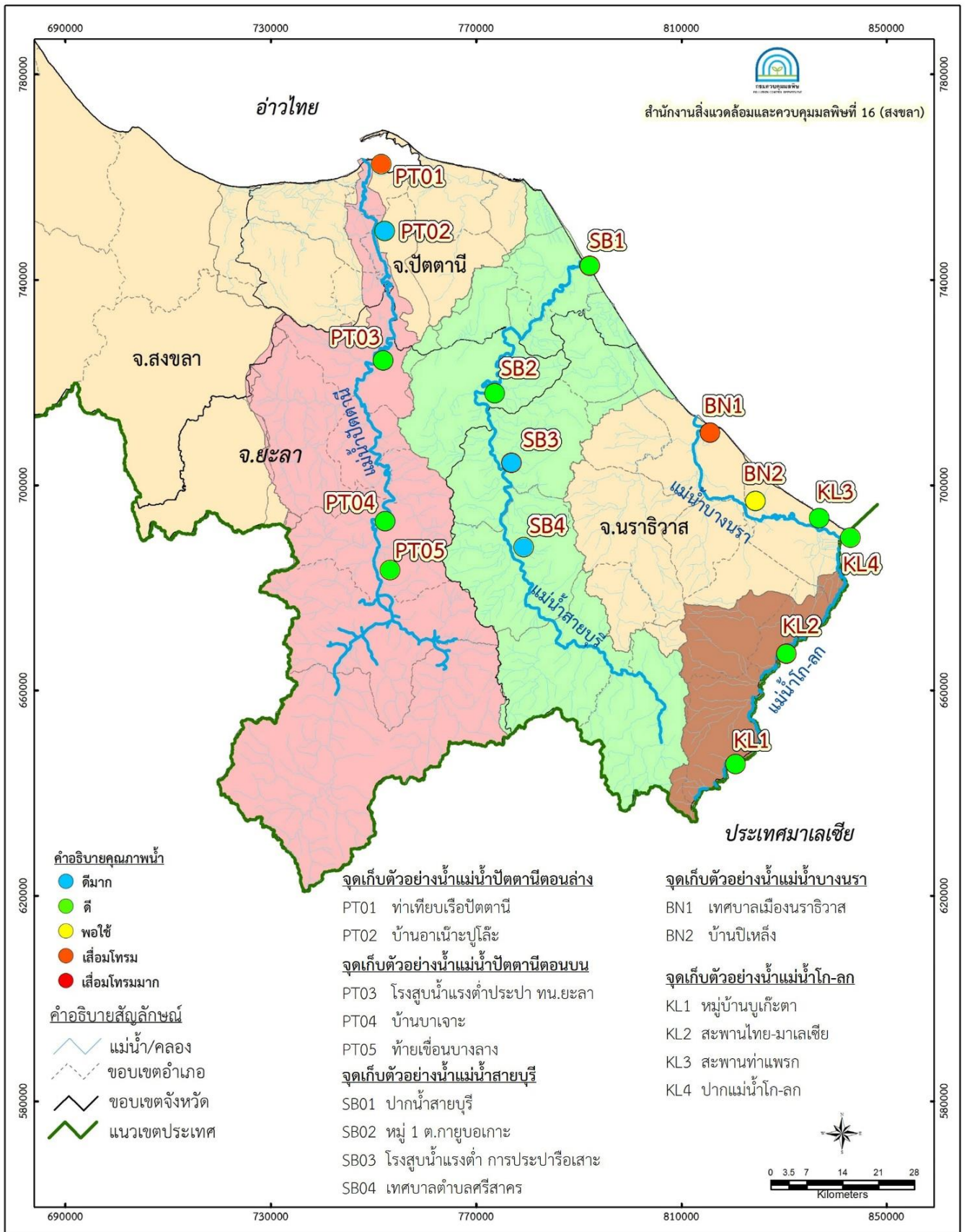
คุณภาพน้ำแม่น้ำบางนราโดยรวมอยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรม โดยมีสัดส่วนคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์พอใช้ และเกณฑ์เสื่อมโทรม คิดเป็นร้อยละ 50 เท่ากัน *บริเวณที่คุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์พอใช้* คือ บ้านปิเหล็ง (BN2) *บริเวณที่คุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรม* คือ เทศบาลเมืองนราธิวาส (BN1) (รูปที่ 3)

พารามิเตอร์สำคัญที่บ่งชี้ถึงปัญหาคุณภาพน้ำ คือ แอมโมเนียในหน่วยไนโตรเจน ($\text{NH}_3\text{-N}$) พบมีค่าค่อนข้างสูงบริเวณเทศบาลเมืองนราธิวาส (BN1) ซึ่งรองรับน้ำเสียจากชุมชน

แม่น้ำโก-ลก

คุณภาพน้ำแม่น้ำโก-ลก อยู่ในเกณฑ์ดี ทั้ง 4 จุดตรวจวัด ได้แก่ หมู่บ้านบูเกะตา (KL1) สะพานไทย-มาเลเซีย (KL2) สะพานท่าแพรก (KL3) และปากแม่น้ำโก-ลก (KL4) (รูปที่ 3)

ผลการตรวจวัดโลหะหนัก บริเวณหมู่บ้านบูเกะตา (KL1) และสะพานท่าแพรก (KL3) จำนวน 9 พารามิเตอร์ ได้แก่ แคดเมียม (Cd) โครเมียม (Cr) แมงกานีส (Mn) นิกเกิล (Ni) ตะกั่ว (Pb) สังกะสี (Zn) ทองแดง (Cu) ปรอท (Hg) และสารหนู (As) พบอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดินทุกพารามิเตอร์

รูปที่ 3 คุณภาพน้ำแม่น้ำปัตตานีตอนล่าง แม่น้ำปัตตานีตอนบน แม่น้ำสายบุรี แม่น้ำบางนรา และแม่น้ำโก-ลก ครั้งที่ 3 ปีงบประมาณ พ.ศ.2566

บริเวณที่มีปัญหาคุณภาพน้ำ สาเหตุและแนวทางการแก้ไข

บริเวณที่มีปัญหาคุณภาพน้ำ	สาเหตุ	แนวทางการแก้ไข
ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา		
ทะเลหลวง ปากคลองบ้านโรง (SK04) กลางทะเลหลวง (SK05)	น้ำเสียจากการเกษตร - พื้นที่โดยรอบเป็นนาข้าว ซึ่งมีการชะล้างความสกปรกจากการเกษตรลงคลองบ้านโรง และลงสู่ทะเลหลวง - มีการเลี้ยงปศุสัตว์ เช่น วัว ควาย แบบปล่อยตามธรรมชาติ ซึ่งมีการขับถ่ายของเสียลงสู่แหล่งน้ำ เกิดความสกปรกและเน่าเสีย	- ส่งเสริมให้ความรู้เรื่องแนวปฏิบัติที่ดีด้านการเกษตร (Good Agricultural Practices: GAP) เช่น การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ลดการใช้สารเคมี/สารกำจัดศัตรูพืชที่ส่งผลเสียต่อสิ่งแวดล้อมและแหล่งน้ำ
ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนล่าง		
แม่น้ำบางนรา เทศบาลเมืองนราธิวาส (BN1)	น้ำเสียจากชุมชน	- ให้ความรู้ อปท. ในการบริหารจัดการน้ำเสียชุมชน และความเข้าใจในการปฏิบัติตามกฎหมายสิ่งแวดล้อมหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับแหล่งกำเนิดมลพิษ

SK04 ปากคลองบ้านโรง 25 ก.ค. 66

SK05 กลางทะเลหลวง 25 ก.ค. 66

BN1 เทศบาลเมืองนราธิวาส 18 ก.ค. 66